

Федоренко Тетяна Валеріївна,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Миколаївського національного аграрного університету,
культурний організатор ВСП «Технологічно-економічний
фаховий коледж МНАУ»
м. Миколаїв, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-5946-9493>

СИСТЕМНІ ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Публічне управління та адміністрування є складним явищем, притаманним державі з її розвиненою системою органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Воно спрямоване як на управління суспільними сферами, галузями та різновидами відносин, так і на самоуправління, власний саморозвиток відповідно до потреб суспільства. Дисипативний характер самоорганізації є однією з найважливіших загальних особливостей системи публічного управління та адміністрування.

Іншими найбільш суттєвими загальними особливостями публічного управління та адміністрування як соціальної системи є те, що воно відрізняється від інших таких систем більшою масштабністю, різноманітністю управлінських впливів, монополією на нормативно-правову діяльність, певними унормованими структурами органів влади та управління, специфікою роботи відповідних служб.

Основа суспільних відносин складає різноманітна діяльність людей, поєднаних в організації, установи і підприємства. Регулювання цих відносин є однією з основних функцій держави і здійснюється в її специфічній формі діяльності – публічному управлінні. Вихідними ключовими поняттями для розуміння сутності та специфіки публічного управління є держава і публічна влада, оскільки публічне управління є способом функціонування і реалізації публічної влади з метою становлення і розвитку держави, її адміністративно-територіального устрою, притаманних їй суспільних сфер, галузей та відносин.

На думку видатного німецького вченого П. Друкера, управління є особливим видом діяльності, що перетворює неорганізований натовп в ефективну цілеспрямовану та продуктивну групу.

Перефразовуючи іншого з найвідоміших представників науки управління А. Файоля, можна сказати, що публічне управління – це досягнення його цілей з максимально можливим використанням усіх наявних публічних ресурсів.

Підтвердження цієї думки також знаходимо у Г. Райта, яким управління трактується як організація та спрямування ресурсів з метою досягнення бажаного результату.

В контексті системного підходу під публічним управлінням слід розуміти процес цілеспрямованого впливу суб'єктів публічного управління, що представляють публічну владу у вигляді спеціально утворених органів та

їх системи, на об'єкти публічного управління, якими є суспільні сфери, галузі, регіони, території, внаслідок якого задовольняються потреби держави і суспільства.

У ХХ сторіччі публічне управління стало окремим видом професійної діяльності, освітньої галузі та галузі наук, передусім, завдяки успіхам теорії управління та її застосування до суспільних процесів. Цьому сприяв і той факт, що до числа високо розвинених країн змогли увійти лише ті з них, які мають кращу організацію та управління.

При розгляді публічного управління як системи діяльності дуже важливим є розуміння одного з найважливіших системних принципів, а саме, що така система не просто утворюється складенням всіх управлінських зусиль, а набуває якісно нових властивостей. Це, зокрема, означає, що система публічного управління в цілому має такі властивості, яких немає у окремих її складових.

Завданням науки публічного управління та адміністрування є пошук найбільш ефективних підходів та засобів мотивації управлінської праці, зокрема на рівні політико-адміністративного управління та в системах публічної служби (державної та в органах місцевого самоврядування).

Становлення та розвиток в Україні галузі знань «Публічне управління та адміністрування» супроводжується залученням все нових вищих навчальних закладів, переважно національних університетів, і формуванням й впровадженням публічних стандартів за відповідною спеціальністю [8].

Одним з найзначніших досягнень ХХ сторіччя є визнання управлінської праці як окремого виду діяльності і запровадження наукового аналізу для визначення способів ефективного розв'язання управлінських проблем.

Взагалі під наданням соціальному, й, зокрема, публічному управлінню наукового характеру надалі будемо розуміти здійснення практики управління на науковій основі. Останню утворює наука управління, тобто теоретичні дослідження самої управлінської діяльності. Засновником наукового управління вважається американський вчений Ф. Тейлор. Поняття «наукове управління» введено Л. Брандейсом у 1910 р. Серед найбільш відомих, визнаних світом зарубіжних представників науки управління: М. Вебер, Н. Вінер, Ф. Гілбрет, В. Глушков, П. Друкер, Д. Дункан, У. Ешбі, Е. Мейо, М. Мескон, Г. Саймон, А. Файоль, М. Фоллет, Д. Форрестер та інші [2].

Наукові дослідження в галузі знань «Публічне управління та адміністрування» охоплюють теоретичні, методологічні та практичні проблеми становлення і розвитку публічного управління в Україні і спрямовані на виявлення законів, закономірностей, принципів, тенденцій, а також розроблення на їх основі підходів, моделей, методів і технологій розв'язання цих проблем.

Надання публічному управлінню наукового характеру передбачає:

- широке використання на всіх його рівнях і ланках наукових досягнень, передусім, результатів досліджень у сфері політології, права, філософії, соціології, економіки та інформатики;
- сприяння розвитку наукових досліджень з актуальних проблем

публічного управління, зокрема, розробленню нових управлінських технологій та впровадженню їх досягнень в практику;

– залучення науковців до аналітичної роботи в органах публічної влади;

– підвищення рівня забезпеченості апарату системами підтримки прийняття рішень на базі сучасної управлінської методології та використання засобів інформатизації і комп'ютеризації.

В умовах складності і масштабності проблем публічного управління застосування наукових підходів і сучасних методів їх вирішення набувають особливого значення.

Наука публічного управління потребує чіткого визначення її об'єкта і предмета. Об'єктом дослідження теорії публічного управління є управлінська діяльність усіх органів публічної влади, а предметом - закономірності і принципи такої діяльності. При цьому необхідно враховувати, що ця діяльність реалізується через управлінські функції відповідних органів публічної влади в результаті розосередження функцій публічного управління, і що ці різнорівневі функції мають певну специфіку[2].

Основним результатом дискусії щодо науки публічного управління, яка ведеться між різними науковими школами, є її розгляд як динамічної дисципліни, що безперервно змінюється. В значній мірі це пов'язано з ситуативним характером розвитку процесу публічного управління та суттєвим впливом на нього суб'єктивного фактору.

В Україні продовжується процес пошуку ефективної системи публічної влади, що забезпечуватиме належну якість та результативність публічного управління. Значною мірою він спрямований на зміну незадовільного стану сучасної взаємодії між елементами цієї системи [1].

Необхідно чітко визначитися з питанням розмежування діяльності у різних суспільних сферах, галузях та відносинах з публічним управлінням ними.

Отже, ще одним важливим завданням науки публічного управління та адміністрування є розвиток методології виявлення та діагностування проблемних ситуацій у процесах державотворення, формування та реалізації державних стратегій та політик.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України : Академічний курс : Підручник : У 2 т. / Ред. колегія : В. Б. Аверьянов (голова). Київ: Юридична Думка, 2004.

2. Бакуменко В. Д. Прийняття рішень в державному управлінні : Навчальний посібник [у 2 ч.] / В. Д. Бакуменко // Ч. 1. Теоретико-методологічні засади. Київ : ВПЦ АМУ, 2010. С. 71 –73.

3. Гурне Б. Державне управління / Б. Гурне // Пер. з франц. В.Шовкуна. Київ : Основи, 1993. 165 с.

4. Конституція України URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0> (дата звернення: 21.03.2024)

5. Малиновський В. Я. // *Державне управління* : Навчальний посібник / В. Я. Малиновський. Вид. 2-ге, доп. та перероб. Київ : Атіка, 2003.

576 с. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/derj-upr/492-malinovski/9679-223-----html> (дата звернення: 21.03.2024)

6. Нижник Н. Р. Системний підхід в організації державного управління / Н.Р.Нижник, О. А. Машков. Київ : Вид-во УАДУ, 1998. 160 с.

7. Райт Г. Державне управління / Г. Райт // Пер. з англ. Київ : Основи, 1994. 191 с.

8. Реформування державного управління в Україні : проблеми і перспективи / Кол. авт.; наук. керів. В. В. Цветков. Київ : Оріяни, 1998. 364 с.